

Marija Grbac-Pismestrović

ENERGIJA SVUDA OKO NAS

Stan koji smo došli pogledati bio je malen, ali s vrlo praktično raspoređenim prostorom. Nalazio se u prizemlju, imao je debele zidove od cigle, koji zadržavaju toplinu, na dobroj lokaciji u središtu grada, s parkirnim mjestom u dvorištu... Što ćeš više?!

„Svi koji su ovdje radili, rekli su da tu vlada pozitivna energija“ rekao je vlasnik stana kad smo pregovarali o cijeni najma.

„To mi baš i treba“, odvratila moj mužić.

Moj mužić mora imati radni prostor koji ga inspirira, koji ga smiruje, koji je blizu kuće da može skoknuti na ručak i koji se lako može naći, ako mu dolazi netko od poslovnih klijenata. A i ja volim imati barem dobru atmosferu dok se bavim dosadnim knjigovodstvom.

Ovo s energijom jako nam se dopalo. Brzo smo se dogovorili.

Već slijedeći tjedan dopremili su nam namještaj. Nije ga bilo previše, pa smo do četiri poslijepodne sve rasporedili.

Onda smo drugi dan počeli prikopčavati najnužnije aparate.

Primijetili smo da su u svim prostorijama instalirane brojne utičnice i prekidači. Bilo ih je posvuda, a najzagonetnija je bila utičnica na plafonu u najvećoj prostoriji. Ali nije nam trebala, pa se njome nismo ni bavili.

Moj mužić jako voli muziku dok radi, pa je najprije prikopčao staru stereo liniju koja je doduše zauzimala puno prostora, ali je davala dobar zvuk. A u novom radnom prostoru bilo je mjesta na pretek. Dakle, prikopčao je sve žice i kablove, sve to spojio na zvučnike i pun zadovoljstva uključio liniju da mu svira dok dalje razmješta stvari. Ali linija ne daje ni glasa!

Strpljivo je izvadio sve utikače iz utičnica i okrenuo ih obrnuto, zamijenio je i kablove, one lijeve u desne rupe, a one desne, u lijeve rupe i opet, pun očekivanja, pritisnuo prekidač.

Opet ništa. Zabrinuo se.

„Daj, pusti to! Radije priključi svjetiljku za radni stol i kompjutor. Ovo možeš i kasnije“ rekla sam mu, već umorna od prenošenja materijala i arhive i slaganja u ormare.

Nekim čudom me poslušao i priključio stolnu svjetiljku. Trajalo je kratko, pa se opet posvetio istraživanju problema s linijom. Dok je gledao u žice iza aparature ja sam uključila stolnu svjetiljku da bolje vidim slagati ladice u radnom stolu.

I gle čuda!

Kako sam pritisnula prekidač na svjetiljci, počne svirati glazba i to tako glasno da smo se oboje preplašili. Srce nam je skoro stalo od šoka.

„Nisam ništa pipnuo“ progovori moj mužić nakon što se sabrao od šoka.

„Ja još manje“ dodam ja.

„Pazi, sad svira“ nastavi on, i dalje u čudu promatrajući kablove i žice. „A ništa nisam stisnuo“.

„Nešto si morao stisnuti“ dodam ja, „samo nisi primijetio. Stalno gledaš iza linije, možda si nešto pritisnuo koljenom“.

„Sad bi ti rekao čime sam pritisnuo... Kad ti kažem, nisam ništa ni pipnuo!“

Ja sam zbunjeno sjela na stolicu, a on napokon pritisne prekidač kojim se uključuje i isključuje cijela linija.

Ništa. Pogleda me.

„Ovo mi nije jasno“, progovori tiho kao da bi ga netko nepoželjan mogao čuti.

„Meni još manje“, dodam ja.

A glazba i dalje svira.

Onda se moj mužić dosjeti i izvadi utičnicu iz zida. Nestane glazbe, a s njom i svjetlo iz stolne svjetiljke. Nakratko smo oboje utihnuli, a onda se moj muž podigne i krene prema prekidaču za svjetlo pokraj vrata. Kako je pritisnuo prekidač tako se upali svjetlo, ali u drugoj sobi.

„Ovo nije normalno“, reče on. Ja krenem u drugu sobu i pritisnem prekidač, a svjetlo se upali u maloj prostoriji u predsoblju, koja je nekada vjerojatno služila kao ostava. Tu smo pogurali neke nevažne stvari da nam ne smetaju dok im ne nađemo odgovarajuće mjesto, pa su i vrata ostala poluotvorena. Odmah smo primijetili odakle svjetlo dolazi.

„A što ako su to duhovi?“ prošapćem ja. Niz leđa mi prostruji hladnoća.

„Ne lupaj gluposti“, odvrati moj hrabri mužić „Odakle ti to?“

„Ovaj stan je star sto godina...tko zna tko je tu prije živio... ili možda umro...“ razmahala mi se mašta. Stisla sam se na stolici pokraj radnoga stola i odlučila ne micati se otuda. Ali sam morala na zahod. Pritislo me od straha.

„Hoćeš me otpratiti?“ pitala sam muža.

„Pa tu ti je zahod u predsoblju...“

„Bojim se...“

„Ajde... idem ja s tobom“

Krenuo je ispred mene i pritiskao redom sve prekidače za svjetlo u svim prostorijama. Odjednom je čitav stančić bio obasjan kao Betlehem i ja sam hrabro ušla u WC.

Još nisam ni završila, kad se odjednom ugasi svjetlo i ja se nađem u potpunome mraku. A ništa pipnula nisam. Izletila sam u predsoblje napola odjevena i utrčala u sobu gdje je moj mužić slagao knjige.

„Svjetlo se samo ugasio“ kažem mu.

„Ja sam ugasio u kuhinjici, da ne svijetli bez veze“ prizna on.

Trebalo nam je dugo dok smo donekle naučili kompletan raspored paljenja i gašenja svjetala u stanu, kao i električne veze preko utičnica.

Za svaki slučaj izradili smo uputstvo za uporabu koje izgleda ovako:

1. Svjetlo u predsoblju pali se u predsoblju.
2. Svjetlo u zahodu pali se u kuhinjici.
3. Svjetlo u velikoj sobi pali se u kupaonici.
4. Svjetlo u maloj sobi pali se u velikoj sobi.
5. Svjetlo u ostavi pali se u maloj sobi.
6. Svjetlo u kuhinjici pali se u ostavi.

Uključivanje električnih uređaja:

1. Stereo linija – uključi stolnu lampu. I obrnuto.
2. Kompjutor se, hvala Bogu, pali i gasi normalno.
3. Bojler se uključuje istovremeno sa svjetlom u predsoblju – ODMAH ISKOPČATI radi pregrijavanja!!!
4. Telefon radi normalno. Ako prikopčaš laptop, imaš besplatno internet.
5. Utičnica na plafonu je aktivna samo kad je upaljeno svjetlo u velikoj sobi.

P.S.

Neki dan nazvao nas je gazda stana, kaže da je sam instalirao zvono na ulaznim vratima, ali ne radi. Ne zna zašto, ali ne bi trebao biti problem, danas svi imaju mobitel.

LJUDI ZA SVA VREMENA

„Je li, mala, ti ono pišeš za novine,“ počeo je moj susjed jednoga dana prije mnogo godina, još u vrijeme bivše komunističke države, kad smo se sreli u liftu.

Taman sam krenula u redakciju, a on na plac po grincajg i salatu. Ja potvrdim iako sam mu to rekla barem pet puta, a svaki puta pita me isto pa opet zaboravi. Čovjek je malo postariji. Umirovljenik. Ne mora više ni misliti.

„A je li ti meni napisala biografiju?“ nastavi on.

Pitam ga što mu to treba, a on mi objasni da mu je ova mirovina mala, bila bi bolja ona boračka, a on je bio u ratu, samo se nije sjetio da to navede kad je išao u redovnu mirovinu.

„Kako da ne,“ pristanem ja, kako ne bih susjedu pomogla.

I tako dođe on k meni drugi dan, donese neke stare fotografije, kao to je on, samo mlad, u partizanskoj uniformi, objašnjava mi koja vojna jedinica, pa gdje je sve ratovao iako je to sve meni davna prošlost iz školskih udžbenika.

„Samo vi meni izdiktirajte osnovne podatke, ono što od vas traži Komisija za boračke penzije“, kažem ja njemu.

I tako mu napišem prvu biografiju.

„Drug taj i taj, bio je sudionik Narodnooslobodilačke borbe na prostoru Jugoslavije u Drugom svjetskom ratu, u Ličkom odredu 3. bataljona xy Divizije... Ovu izjavu mogu posvjedočiti moji partizanski drugovi iz odreda, Petar Petrović i Marko Marković koji su se zajedno sa mnom borili na strani partizana, a protiv neprijatelja, nacističkih okupatora i domaćih izdajnika, ustaša i četnika, od aprila 1943. do maja 1945. godine...“

Kad je dobio boračku mirovinu i okolo se hvalio koliko je visoka, nekako sam se i ja osjećala dobro. Moj trud urodio je plodom.

Nekoliko godina potom raspala se država, partizani su prestali biti u modi, a mom susjedu srežu partizansku penziju na minimalac... Uskukao se čovjek, od čega će on živjeti?

I pozvoni on opet na moja vrata.

„Je li mala, je li ti još uvijek radiš za novine?“

„Ne radim, dobila sam otkaz...“

„Ma šta mi kažeš!“

„A, eto, raspala se država, raspale se i novine...“

„A je li bi ti meni mogla nešto napisati?“

„Za novine?“

„Ne, za mene, privatno. Jako hitno! Moram regulirati penziju. Vidiš kakva su vremena.“

Žao mi čovjeka, pa pristanem. I eto njega drugi dan kod mene, formulare je već sam ispunio, samo mu treba biografija, on bi da mu ja to lijepo složim. Pa mi počne diktirati...

„Gospodin, taj i taj, sudionik Drugog svjetskog rata na prostoru Jugoslavije, borio se od aprila 1943. do maja 1945. na strani režima Nezavisne države Hrvatske...“

„Ali u prošloj biografiji ste bili na suprotnoj strani...“ kažem ja onako naivna, kakva inače jesam.

„To je bilo u prošloj državi, a ta je propala,“ reče moj susjed.

„A što je sa onim svjedocima?“

„Koji svjedoci?“

„Pa prošli puta ste imali dva svjedoka da ste bili na strani partizana...“

„Ajde, šuti, oni su već pokojni, neka im je laka zemlja...“, reče i prekrsti se.

„Šta ćemo onda napisati“, pitam ja.

„... daj da vidim... šta smo već napisali... ajde ovako... ovo gore ostavi, to je dobro, dalje piši... sudionik Drugog svjetskog rata od aprila 43. do maja 45, i sad dodaj, borio se na strani Nezavisne države Hrvatske... jesi napisala?“

„Jesam.“

„Oćemo navesti svjedoke“, pitam.

„Opet ti sa svjedocima. Nema ih. Streljali su ih!“

„Ko ih je streljao?“

„Partizani.“

„Partizani?“ dodam zbunjeno.

„Nego ko drugi? Ja sam bio u koloni za Blajburg i streljali bi oni i mene da nisam pobjego... a one moje svjedoke su pobili, eto, mala, ... takva ti je sudbina u ratu... neko pogine, neko utekne...“

Sročimo mi tu biografiju, a nakon nekoliko tjedana, moj susjed sav ozaren pozvoni na vrata i pruža mi bombonjeru, kao, dobro sam mu napisala onu biografiju, evo, baš je dobio rješenje za novu penziju. Slavi stari čovjek svoju novu pobjedu, rehabilitirala nova država stare neprijatelje, a on se odmah svrstao tamo gdje treba i nova penzijica dolazi u kuću.

Prošlo pola godine, završili demokratski izbori, vladajuća partija pala s vlasti, a druga se popela. A moj susjed još uvijek ponosno hoda uokolo u crnoj košulji da se vidi kuda pripada.

„Sused, ta vam košulja više nije u modi, sad su opet crveni na vlasti...“ reče mu jednom politički konkurent prilikom partije šaha na klupi u parku. A moj se susjed uznemiri, vidi on da je vrag odnio šalu, a mogao bi i njegovu penziju, pa opet pokuca na moja vrata.

„Mala, jel ti još pišeš za novine?“

„Ne pišem, već odavno... sada pišem samo biografije...“

„Odlično, je l bi ti meni mogla napisati jednu, trebam priložiti za penziju?“

„Kakvu penziju, zar su vam oduzeli penziju?“

„Nisu, ali čuo sam da su najbolje one za ratne vojne zarobljenike“, reče moj susjed.

„Pa zar vi niste ratovali za...“ počnem ja, a on me prekine.

„Pusti to... reko sam ti da sam bio u koloni za Blajburg...“

„Da, ali onda su vas skoro streljali, ali ste pobjegli...“ nastavim ja svoje glupo pitanje.

„E, to ćeš brisati... nisam pobjego, nego su me uhvatili!“

„I streljali...“, dodam još gluplje.

„Nisu, vidiš da sam živ... piši... uhvatili saveznici na Blajburgu i držali u zatvoru.“

„Od kada do kada?“

„Ne sjećam se, bio sam ranjen u glavu.“

„Je l imamo svjedoke?“

„Nemamo, reko sam ti prošli puta da smo ih streljali.“

Kako mi je rekao, tako sam napisala, samo lijepo, kako ja to znam. I opet smo dobili penziju. Visoku. Svaka nam čast.

Od tada sam proširila biznis. I dobro mi ide. Sa osam posto provizije od postignute penzije, mjesečno, po penzioneru, postala sam prva tajkunka na ovim prostorima.

MAMA, PIŠKI MI SE!

Moj sinčić je zimus napravio veliki korak u svojoj evoluciji. Riješio se pelena i produžio stopala za dva broja. I sada lutamo gradom u potrezi za novim cipelama. Subota je prijepodne, a poznato je da svi imaju subotom najviše vremena za kupovinu.

Odjednom će moj mališan: „Mama, piški mi se!“

„Pa, piškio si prije polaska“, čudim se.

„Opet mi se piški!“

Prolazimo pored javnog WC-a, ali ne pada mi napamet da tu odvedem dijete. Ni sama tu ne zalazim i kad je najveća frka.

„Možeš se strpiti malo, sad ćemo naći jedan lijepi zahodić za tebe?“

Mališan potvrdno klima glavom i to me smiruje. Iza ugla je ulaz u novi trgovinski centar, jučer je bilo otvorenje, zahodi im sigurno još mirišu na frišku farbu i pločice. Neću valjda dijete voditi po kojekakvim kafićima gdje se skuplja svakojaki svijet, a do prvoga boljega hotela je predaleko.

Ulazimo u ogromno predvorje. Gužva neopisiva, ali, ne vjerujem da su to sve kandidati za WC. Više ih zanima sadržaj novootvorenih trgovina na tri etaže. Sve je uredno obilježeno, kao na autocesti, trgovina živežnim namirnicama u podrumu, u prizemlju butici za mlade, turistička agencija, kafići, knjižara i papirnica, prvi kat robna kuća, prodavaonica igračaka i trgovina cipelama, tu ćemo poslije odmah otići, kad obavimo, drugi kat tehnička roba, zlatarna, sportska trgovina... a gdje je WC?

Ogledam se oko sebe, da nije tu odmah u prizemlju.

„Mama, piški mi se!“ ponavlja opet moj sinčić.

„Evo, dušo, sad ćemo... molim vas, gdje je tu zahod,“ pitam prvog prolaznika. Čovjek sliježe ramenima. I on je tu prvi put.

„Na prvom katu, lijevo...“ dovikuje mi starija gospođa s pomičnih stepenice koje su ju sve više udaljavale od nas. Krenemo za njom na prvi kat.

Pred zahodom gužva. I pred muškim, i pred ženskim. To sam mogla i pretpostaviti, ali računam na žensku sentimentalnost prema djeci.

„Molim vas, možete li nas pustiti ispred vas?“ pitam ljubazno.

Svi nas puštaju. Jedino je rampa nemilosrdna. Iz debelog stupa ispriječile se tri debele štanke kao rašlje. Na stupu uski otvor u koji treba, valjda, nešto gurnuti da se otvori.

Kopam po džepovima, tražim sitniš.

„Mama, meni se jako piški!“ tugaljivo se oglasi moj junior.

„Evo, srce moje, samo da mama nađe novčić...“

„Gospođo, ovdje vam treba kartica, imate li karticu?“

„Kakvu karticu?“ pitam u čudu.

„Karticu za WC“, dobivam odgovor.

„A gdje sad da nabavim karticu?“

„Ja sam dobila dolje u kafiću, kad sam plaćala kavu. Dali mi onako, besplatno...“ javlja se drugi ženski glas.

„A je li ima tu negdje za kupiti?“ pitam.

„Nema, morate ići u neku trgovinu, imaju na svim kasama...ili u kafić.“

Odlučujem se za kafić. Ako ne izdrži do kartice, izdržat će do zahoda. Sve je ovdje novo da novije biti ne može, onda je i WC u kafiću nov. Mali ionako ne mora sjediti na školjku...

„Mama, jako mi se piški...“

„Izdrži još samo malo, sad ćemo...“

Silazimo pomičnim stepenicama, nosim maloga u rukama i koračam niz stepenice da ubrzam njihovo ravnomjerno i presporo kretanje. Ulazim u prvi kafić.

„Molim vas, gdje imate WC?“

„Nemamo WC, zahodi su vam na prvom katu,“ odgovara konobar za šankom. Okrećem očima. Ali ostajem prisebna.

„Rekli su mi da mogu kod vas dobiti nekakvu karticu za WC,“ nastavljam.

„Što želite naručiti?“ uzvraća mi pitanjem.

Gledam maloga koji skakuće s noge na nogu. Ako se sada naljutim na konobara i odem u drugu trgovinu, onda moram, vjerojatno, prvo nešto kupiti, pa ću kod plaćanja na kasi dobiti karticu za WC. Mali to neće izdržati.

„Dušo, hoćeš nešto popiti, sokić, kakao...“ pitam dijete.

Mali me pogleda, ne skakuće više, možda će zaboraviti na nuždu dok ne obavimo to s pićem, tješim se. On klima potvrdno glavicom. Sjedamo za prvi stol. Lakše mu je dok sjedi.

„...jedan sok od jagode. Da nije hladan, molim vas,“ dovikujem konobaru koji upravo prolazi pored nas.

„A za vas?“

„Hvala, ništa za mene, samo sok za maloga...i odmah račun, molim...“

Mališan se ogleda oko sebe, svega tu ima zanimljivoga, možda mu to odvрати pažnju, nadam se, ali ništa ga ne pitam, bolje da ga ne podsjećam...

Dolazi konobar, stavlja na stol sok i račun.

„A kartica za WC?“ pitam zbunjeno.

„Ah, da vi ste me pitali za WC... oprostite, danas je ludnica ovdje... sad ću vam donijeti...“, reče konobar i nestane.

„Mama, meni se jako piški,“ javi se opet junior cmrćući sok na slamku.

„Sad ćemo, dušo... evo, striček nosi karticu...“

Opet smo na pomičnim stepenicama, ali ne možemo brže, jer je neka debela ispred nas zauzela cijelu širinu. Ispred ženskoga zahoda još uvijek kolona. Samo su druge figure u igri.

„Piški mi se, mama...“ tugaljivim glasom javlja se opet moj junior.

Molim sve za prednost. Dijete ne može izdržati, tek je odbacio pelene, nema problema, svi nas puštaju...

„Jako mi se piški...“, ponavlja moje dijete.

Ubacujem karticu u uski prorez, a tekst na malom digitalnom ekrančiću me informira da se ova novotarija otvara tek na kovanicu. I to određenu.

„Mama, ja ću se upiškiti“, plačnim glasom javlja se junior. Skupio nožice i drži se ručicom za šlic.

Kopam po džepovima, otvaram novčanik, rujem po dnu torbe, zadnju sam pedeseticu ostavila konobaru kad sam plaćala sok, a stupić ne prima novčanice...

„Mama,“ vuče me mali za suknju, „ja sam se upiškio...“

NEKOPIRATI

MUŠKI POTOMAK

Moja mama je jako tradicionalna osoba. Godina proizvodnje – prva polovica prošloga stoljeća. Žena odgajana u duhu vremena, a duh poprilično zastario. Pa kad je mene rodila, to joj je bilo kao da ju je zadesila strašna sudbina. Božja kazna!

A onda ja odjednom rodim muškoga potomka i spasim ugled roda svoga.

Ali ne i svoj status. Moja me majka stalno uči kako se odgajaju muška djeca. Te odgajaš ga k`o curicu, te ništa mu ne daš, šta ga stalno maziš, kako ga možeš ostaviti samog (u osamnaestoj godini!), kako on nama ne bi išao na neku borilačku vještinu ili da mu ona kupi lovčku pušku, kako drugi dečki u njegovim godina voze džip i slično.

Pa kako je na kraju odlučila da ja nisam dobra mama, kupila ona unuku za rođendan auto.

„Sad će on meni dolaziti sam“, hvalila se svima ponosna baka.

Jednom, da ju malo udobrovoljim, pohvalim se kako joj unuk stalno nešto petlja oko auta, pravo muško! Redovito ga pere, glanca ga poslije kiše, mijenja zimske i ljetne gume, čak je sam ugradio novi auto-radio.

„Sunce bakino!“ cvjeta baka s druge strane žice, „sad će on meni doći popraviti onu rasklimanu bravu na vratima, ostrugati rđu s vešmašine i promijeniti silikon oko kade.“

„Mama, za to se zovu majstori. Ne može on to,“ branim majčinski našeg muškog potomka iako je punoljetan, a ona me odmah zasje pogrdama: „Šta pričaš gluposti! Ti se samo razumiješ u lonce i krpice. To je muški posao! To će on meni popraviti kad dođe.“

Ali, došla baka prije kod nas u posjetu nego unuk kod nje. I stoji u podne pred njegovim krevetom i gleda ga milo i ozareno kako spava snom pravednika, uz uzglavlje tri prazne flaše vode, pod stolom pet najlonskih vreća sa šerafima, šmirglpapirom, sportskom opremom od prošlotjednoga treninga, parom neispravnih brisača na polici ispod prozora i rabljenim akumulatorom ispod

kreveta. U ormaru dva zvučnika od pedeset kila, izgužvana garderoba po stolicama, podu i krevetu, ispred televizora plastični kofer s alatom, na stolu otvorena kutija kekisa kojima se u međuvremenu, dok muški potomak spava, hrane mravi...

A na podu razbacane muške čarape smotane u kuglice, skupljaju prašinu. To je njegov izum. Pravo muško!

„Sunce bakino, kako samo čvrsto spava...“ divi se baka, a onda dođe u kuhinju i prekori me: „A što mu ti nikada ne obrišeš prašinu? Zar ne vidiš u čemu ti dijete spava? Očeš da dobije alergiju?! A radni stol, na što mu naliči, ne bi ti ruka otpala da mu to malo raskrčiš, da se dijete lakše snađe. Nije čudo što još nije diplomirao!“

„Kad sam mu posljednji put pospremila stol“, branim se ja, „nije sa mnom razgovarao cijeli tjedan. Rekao je da ništa više ne može naći na stolu!“

„Kad si nesposobna!“ odvrati moja majka, baka muškoga potomka. „Ti ne znaš odgajati mušku djecu.“

Dok ja poslijepodne peglam veš, ona ushićeno promatra kroz prozor kako je njen unuk razmontirao prednja i stražnja vrata svoga auta i ugrađuje zvučnike.

„Ti ga samo znaš kritizirati, a vidi kako je vrijedan,“ govori baka ne okrećući glavu. „Doći će on meni na jesen, pa će mi zamijeniti pipu i tuš u kupaonici...“

Kad je baka polazila kući ponudi se unuk da ju odveze autom. Baka jedva dočekala. Raspametila se od dragosti. A njemu isto dobro došlo! Mora isprobati zvuk u autu nakon ugradnje novih zvučnika. Nije isto na otvorenoj cesti i u gradskoj vožnji, objašnjava on stručno.

Kad se dečko vratio, pitam:

„Je li bilo sve u redu?“

„Super,“ odgovara.

„Baka zadovoljna?“

„Šutila cijelo vrijeme.“

Odlično, sad sam i ja ponosna na našeg muškog potomka, odsad ću ga uvijek slati da prevaža baku. Meni ona ionako stalno prigovara da ne znam preticati i da traljavo parkiram u rikverc.

Prošlo nekoliko dana, ona se ne javlja, pa me to brine i iako znam da ona ne drži puno do ženskoga mišljenja, okrećem njen broj da pitam kako je i vidim je li zvala majstora za one popravke u kući.

„Nisam,“ odgovara kratko.

„Hoćeš da ja nazovem?“

„Ne treba,“ opet će kratko.

„Sad će skoro praznici pa bi mali mogao skoknuti do tebe...“ pokušavam ju udobrovoljiti i nudim joj velikodušno njegovu pomoć.

„Ni za živu glavu!“ poviče baka i zaklopi slušalicu.

Ovo nije dobro! Nešto se moralo dogoditi u autu što ja ne znam? Zna on tako reći koju nepromišljenu, mlad je, pa se baka možda uvrijedila, ipak je ona stara žena... mislim si ja... A možda joj je rekao da je peder... tako je i nama trgao živce dok nismo shvatili da ima čudan smisao za humor. Bolje da ja s njime ozbiljno o tomu porazgovaram. Predložim mu jednu rundu njegovim autom do odmorišta na autocesti, pa onda polako uz kavicu...

Odmah je pristao. Dugo se nisam s njime vozila, rekao je veselo, moram čuti kakav je sada zvuk u autu...

Sjednem na suvozačko mjesto i potonem do dna tako da mi se pogled zaustavi u visini pretinca za dokumente. Otprilike kao da sjedim na podu.

Dečko izvadio mehanizam za podešavanje sjedala, smetalo mu dok je provlačio kablove od pojačala iz prtljažnika pa je otpilio što je bilo viška.

„Kakvi kablovi,“ zainteresiram se ne bi li prijateljski započeli ozbiljan razgovor.

„Od zvučnika i pojačala“, reče i odvrne radio do panja.

Zvuk me tresne u grudi kao malj od sto kila. Prvo sam mislila da će mi izbiti srce na uši, ali je sve ostalo samo na otežanom disanju. Krenemo mi naprijed, a moje sjedalo krene natrag! Na prvom skretištu on zakoči, a moje sjedalo pođe prema naprijed. Ja ga pogledam u strahu, a on mirno reče: „Kad se nisi vezala...“

Šutke povučem pojas i prikopčam ga s druge strane. Protegao se preko desnoga oka i usta tako da sam do prvog izlaska s autoceste bila prisiljena držati usta zatvorenim. Ko mi je kriv kad sam žensko, čujem u ušima mamine riječi, pa sam mala rastom.

Na autocesti vibriraju vrata. I ne drže dobro, šklopoću kao da će se svaki čas otvoriti sama od sebe u vožnji. Računam na snagu potiska zraka pri većoj brzini. I pojas. Moj muški potomak zna to od ranije. Primijetio je to nakon što je četvrti put skinuo i rastavio vrata radi ugradnje zvučnika i provlačenja kablova. Od tada se vrata tresu u vožnji.

„Nemoj se samo na njih naslanjati laktom. Kad sam vozio baku, tri puta joj je ispadala gornja proteza pa sam svaki puta morao stati na zaustavnoj traci, a znaš kako je to opasno na otvorenoj cesti,“ požali mi se sin. Ja klimam glavom. I zahvaljujem Bogu što još imam svoje zube.

Onda počne kiša. Kad mi je prvi put kapnulo par puta na tjeme mislila sam da su mi proradili živci. Kad je počelo curiti za vrat i pored nosa odmaknula sam pojas s usta i pitala:

„Je l to tako normalno?“

„Nije,“ prizna moj sin iskreno, pa mi ispriča kako su on i njegov kolega s faksa otpili krov da naprave kabriolet, ali kad su vidjeli da je ugradnja pomične cerade prekomplikirana, zašvasali su krov natrag i prelakrili ga originalnom bojom. Ništa se ne primijeti. Jedino se krovni prozor više ne otvara automatski, ali može rukom. A curi samo kad pada kiša.

„Imaš na stražnjem sjedalu kišobran,“ reče mirno. Ali ja se ne mogu pomaknuti od onoga pojasa preko face, a i prekratke su mi ruke sa sjedišta na podu.

„Sad ćemo stati, pa ću ti ja dohvatiti...“ ponudi se moj muški potomak kavalirski, a ja ponosna.

A što bi tek baka na to rekla!?

Na parkiralištu naglo zakoči i okrene se da dohvati kišobran, pa kako se on protegne, iščupa se volan iz ležišta.

„Nije to ništa, malo se rasklimao.“

Dok je on namještao volan ja nekako otvorim vrata i četveronoške izađem iz auto, a na betonu kraj auta leži kotač. Naš. Desni, stražnji. Vruć!

Stojim i bez teksta promatram prazni otvor gdje je do maloprije bio kotač. A moj muškarčina ga zgura nogom pod auto, zaključa ga daljinskim upravljačem koji je sam ugradio, pa mirno reče:

„Samo mirno. Do sada je uvijek otpadao tek kad sam stao, nikada u vožnji... Stavit ću ga kasnije, kad se ohladi. Idemo mi sada lijepo na kavu, htjela si nešto popričati s mnom...“

NE KOPIRATI

UPOTREBA PAMETI

Prve kontakte s austrijskom intelektualnom elitom imala sam na gradskom stadionu. Moj sin je svako poslijepodne nakon škole trenirao nogomet, a ja sam ga vozila tamo i natrag. Tako sam upoznala i druge mame i tate koji su dovozili svoju djecu na stadion.

Ubrzo se uspostavilo da sam se kretala u vrlo dobro školovanom društvu, mogu reći, intelektualnoj eliti grada. Sve sami diplomirani stručnjaci. Meni kao diplomiranom politologu to je jako godilo. Imala sam veliku potrebu razgovarati s tim visoko obrazovanim ljudima i razmjenjivati iskustva na međunarodnoj razini, ali mi je trebalo nekoliko godina da naučim njemački jezik, pa smo, pored predstavljanja uglavnom samo klimali glavama i pili kavu svatko za svojim stolom.

Gospođa dipl. Kaufman je bila Franzova mama i prezivala se drukčije, „Kaufman“ joj je bila titula, Hansova mama je bila gospođa dipl. terapeut, a gospođa koja se predstavila sa dipl. savjetnik za prehranu, bila je mama malog Mathiasa. Nekoliko godina kasnije, kad sam napokon progovorila na njemačkom, mogle smo već ugodno ćaskati uz kavu, za istim stolom.

„Što ste vi po zanimanju?“ pitala me je Kristianova mama.

„Diplomirani politolog,“ odgovorila sam.

„A gdje radite?“

„Ovdje ne radim, morala bih nostrificirati diplomu, ali to nije jednostavno... A vi?“

„Ja sam diplomirani trgovac.“

Prvo sam pomislila, ne razumijem dobro jezik, možda je žena diplomirala vanjsku ili unutarnju trgovinu, tko bi ga znao kako se to ovdje zove.

„A gdje vi radite?“ uzvratim pitanje.

„U Kiki, ali sam prestala raditi ovoga proljeća...“

„Jeste li promijenili posao?“

„A, ne... prestala sam raditi... Znaite, moj muž je otvorio svoju firmu i sad mu ja pomažem, ali to nije to... imala sam odličnu karijeru u firmi Prvo sam radila na odjelu posuđa, a onda sam trebala prijeći na odjel kuhinjskog namještaja, čak sam završila i tečaj za planiranje kuhinja na kompjutoru... Muž je oduvijek želio imati svoju firmu, pa sam ja žrtvovala svoju karijeru... ali srećom dobro zarađuje“.

Hansova mama je diplomirani terapeut. Pitala sam je odmah poznaje li moju prijateljicu Vesnu koja je nostrificirala diplomu medicinskog fakulteta i sada kao liječnica odraduje ispočetka staž u bolnici, u četrdeset i petoj godini.

„Ja ne radim u bolnici,“ odgovorila mi je Hansova mama. „Ja radim u fitnessu!“

„Nisam znala da ovdje fitness ima i liječnike!“ iznenadim se ja.

„Koje liječnike?“ pita mama dipl. terapeut.

„Jesam li nešto pogrešno shvatila?“ pitam i povučem se, tko zna možda sam upotrijebila krivu riječ.

„Ne znam što ste vi mislili, ja masiram klijente u fitnessu. To je najprominentniji fitness u gradu, „Ladyschlank“, niste čuli za njega?“

„Ne.“

„Zar vi ne idete u fitness?“ pita me u čudu mama, dipl. savjetnik za prehranu.

„Imate li vi kod vas uopće fitness?“ doda mama, dipl. maserka.

„Naravno, ali ja imam fitness kod kuće... tri muškarca, skačem cijeli dan...“

„Oh, jedna vi ... bilo bi bolje da nađete neki posao, znate li koliko status nezaposlene žene utječe na lošu probavu? Imala sam jedan sličan slučaj, tri puta sam sirotoj ženi izrađivala tablice pravilne prehrane, a stalno bila debela,“ reče mama dipl. savjetnica za prehranu.

„Najgore je za ženu da sjedi kod kuće... ne mogu si zamisliti da budem ovisna o mužu,“ reče mama dipl. maserka i nastavi, „... meni je moja karijera važnija od kućanskoga posla.“

Potom zapali cigaretu.

„Mogla bih pitati kod mog muža, ako hoćete, baš bi nam trebao netko za dva sata dnevno počistiti biro...“, ponudi velikodušno mama dipl. trgovac.

„Razmislit ću o tome,“ odgovorih pristojno.

U sebi sam kuhala.

Tako su mi babe nabile komplekse da sam se dva dana loše osjećala. Odlučila sam da se idući puta družim samo sa tatama. I da više ne pričam o tomu kako sam kod kuće i kako imam fakultetsku diplomu koju ne mogu nostrificirati...

Drugi dan sjednem za drugi stol.

„Jeste li vi Sinijeva mama?“ upita me visoki brko u prolazu.

„Da,“ škrto odgovorim.

„Moj Markus trenira s vašim sinom... a i vašeg muža poznam dobro, sa utakmica...“

„Drago mi je. Hoćete li sjesti“, ponudim nepristojno.

„O, baš vam hvala... idem direktno s posla, imao sam dežurstvo od dvanaest sati... dobro će mi doći jedna dupla kava... Ja sam Reinhard...“

Grčevito sam razmišljala što ću reći čovjeku ako me počne pitati što sam po zanimanju, je li radim i što radim... već mi je pun nos tog ponižavanja, kao da sam ja kriva što ova država ne priznaje moju diplomu. Ako mi ne priznaju diplomu, to ne znači da ništa ne znam i da mi je pamet isparila. Odlučila sam u tom slučaju prijeći na „plan B“.

Naravno da je pitao.

„Vaš muž crta karikature u novinama, svaki dan ga gledam. To je rijetkost da stranac ovdje napravi takvu karijeru... a što vi radite?“

„Bavim se znanstvenim radom“, ispalim bez pardona. Može on biti doktor koliko god hoće, a ja sam politolog,

„Stvarno! A na kojem području?“

„Pa, ne znam kako bih vam to mogla objasniti da lakše shvatite...“ postajala sam sve drskija.

Što on sebi umišlja, kao da su samo doktori pametnjakovići koji se bave znanstvenim temama i kao da to nitko osim njih ne razumije.

„Pokušajte...“

„Vidite,“ započela sam mu objašnjavati, „...problems kojim sam se redovito počela susretati u svojoj praksi temelji se na tendenciji nagomilavanja pridruženih parnih elemenata nožnih nazuvaka, što je rezultiralo sveukupnim stanjem kaosa. Popratni efekti takvoga stanja, posebice kroz dulje razdoblje, rezultirali su, nadalje, psihičkim stanjima koja su se ispoljavala kroz nervozu, dezorijentiranost, pojačanu unutarnju frustraciju, otvorenu frustraciju kao slijedeći stupanj te napokon agresivnost različitih stupnjeva, što je determinirano individualnim crtama involviranih pojedinaca.“

Čovjek me pažljivo slušao...

Nastavila sam...

„Neposredna uzročno-posljedična povezanost prisutne problematike u iritantno vidljivoj formi i prezentnoj materijalnoj dimenziji, koja je uvijek usko povezana s ograničavanjem i sužavanjem korisnoga životnog prostora, sa psihološkim stanjem i rezultirajućim manifestnim oblicima individualne reakcije, bila su dovoljna podloga za ozbiljno shvaćanje problematike i sustavno praćenje iste, s neohodnom obradom prikupljenih informacija te razradom metodologije za saniranje stanja, razvoj sustava i mehanizama održanja kontrole te dugoročno uspostavljanje ravnoteže. Stoga sam odlučila da cjelokupnu problematiku ovoga područja objedinim znanstvenim, teoretskim radom pod nazivom *“Metode selekcije i pridruživanja parnih elemenata nožnih nazuvaka s refleksijom na svakodnevne empirijske spoznaje”*, s time da se vrši paralelna empirijska studija kao potvrda mojih teorijskih postavki.“

Nakon toga sam duboko udahnula zrak.

U zanošu prezentiranja svog fiktivnog znanstvenog rada nisam ni primijetila kako je gospodin dr. Reinhard prestao piti kavu i buljio u mene poluotvorenih usta. Likovala sam. Sredila sam ga u tri poteza. Ako nemam priznatu diplomu, još uvijek mi mozak radi i neka mi parira ako se usudi...

Taman sam zaustila da krenem s obrazlaganjem globalnih metoda selekcije parnih elemenata nožnih nazuvaka prema kriterijima boje, uzorka, strukturalnoj kvaliteti, amortizaciji te prema oznakama proizvođača, kad se iza ugla svlačionice

pojavi policijski automobil i parkira gotovo pred našim stolom. Odmah sam prekinula elaboriranje svoje znansvene metode slaganja muških čarapa....

„Hej, Reinhard! Baš sam pomislio da ćemo te tu naći ... „, reče uniformirani policajac.

„Što se desilo?“ skoči Reinhard.

„Sve je u redu. Zaboravio si svoje ključeve u patrolnim kolima...“

„Ne daj mu, čekaj... Javit ćemo njegovoj ženi da sjedi s kokom na stadionu, pa ga neće pustiti u stan...“, dobaci uniformirani kompanjon za volanom.

„Daj mi te ključeve i nemoj me zajejavati...“, uzvratí Reinhard, „... i ponašajte se pristojno vas dvojica, gospođa je doktor nauka i piše nešto jako komplicirano...“

PR
DIOGEN pro kultura
<http://diogen.weebly.com>

NEKOPRATI